

RODOVÁ OSADA

- KOMUNITA 3. TISÍCROČIA.

David Sulík

Špecifickým a úplne novým druhom komunit sú rodové osady v Rusku. Myšlienka rodových osád pochádza z kníh ruského spisovateľa Vladimíra Megreho o sibírskej pustovníčke Anastázii. Knihy sa stali v Rusku bestsellerom. Na základe vzájomných dialógov sibírska pustovníčka Anastázia navrhla model rodovej usadlosti a rodovej osady, ako koncept alternatívneho spôsobu života. Model rodovej osady sa pretavil do podoby celonárodného projektu „Rodná zem“, ktorý hovorí o tom, že každý občan Ruska má právo získať aspoň 1 hektár pôdy do súkromného vlastníctva, na ktorom by mohol spolu s rodinou hospodáriť ekologickým spôsobom podľa vlastných predstáv a v súlade s rytmami Matky Zeme a Univerza. Na tomto jednohektárovom pozemku (napr. 100 x 100 m) je treba založiť systémom permakultúry rôzne ekosystémy - les (ten má zaberat' 1/4 až 1/2 pozemku), jazierko, lúku, ovocný sad a záhradu. Pri správnom rozmiestnení výsadby na pozemku už za niekoľko rokov nebude treba hnojiť pôdu a rodové sídlo bude poskytovať dostatok zeleniny, ovocia, liečivých bylín, húb a iných plodov (cieľom je vysadiť okolo 300 druhov trvalých rastlín - ovocných stromov, plodonosných kríkov, trvaliek, atď.). Pozemok má byť ohradený živým plotom z rôznych stromov a kríkov, ktoré môžu po istom čase poskytovať nielen drevo na kúrenie (výsadba rýchlorastúcich drevín), ale zabezpečiť aj obživu a úkryt pre vtáctvo a iné tvory. Na pozemku je tiež potrebné zasadiť rodový strom, ktorý bude pamiatkou pre potomkov, a vybudovať tam domček, najlepšie z prírodných a recyklovateľných materiálov.

Spojením okolo 90-tich jednohektárových pozemkov a pridaním ďalších cca 60 ha spoločných priestorov (infraštruktúra a spoločná verejná časť - napr. cesty, obchod, športové ihriská, kultúrny dom, spoločná záhrada a ovocný sad s pôvodnými kultúrami ovocia, atď.) môže vzniknúť sebestačná 150 ha rodová osada. Rodová osada okrem toho, že by zabezpečovala obživu a realizáciu vlastného tvorivého potenciálu každého jej obyvateľa, by bola otvorenou komunitou a vzorom ekologického a duchovného spôsobu života. Pozemky, ako aj produkty vyprodukované v Rodovej osade by neboli zdaňované. Rodové osady by súčasne boli vedecko-intelektuálnymi centrami krajiny, vytvárali by sa tam alternatívne školy a vedecké centrá. Vytváranie rodových osád by súčasne riešilo problém nezamestnanosti, kriminality a podporilo rast populácie Ruska. Rodová osada by mala formu družstva, ktoré by združovalo všetky rodové pozemky, pozemok by sa nemohol predávať, iba dediť. V prípade, že by neboli dediči, tak by zostal rodovej osade. Hospodáriť na ňom by mohol každý podľa dopredu známych pravidiel odsúhlasených celou komunitou, čiže v súlade s celkovým modelom (a stanovami) rodovej osady. Veľa činností by prebiehalo v rámci vzájomnej spolupráce, osada by bola riadená na základe priamej demokracie. V rámci prebiehajúcej hospodárskej krízy a hľadania východísk z nej, sa práve tento model pre veľkú časť ruskej verejnosti stáva príťažlivou alternatívou. Už v súčasnosti (2009) existuje v Rusku (a v Bielorusku a na Ukrajine) viac ako dvesto rodových osád v rôznom stupni realizácie.

Často sa hovorí o tom, že Rusko potrebuje národnú ideu. Ideu, ktorá by dokázala nadchnúť a zjednotiť ľudí, ideu, ktorá by smerovala k vytváraniu svetlej budúcnosti, a bola by zmysluplná a realizovateľná v súčasných pomeroch. Táto idea by mala byť alternatívou ku komunizmu a kapitalizmu, a svojím spôsobom by ich mala prekračovať. Takouto národnou ideou sa pre mnoho Rusov stala práve myšlienka rodových osád. Má aj silnú podporu vlády a priamo V. Putína a D. Medvedeva. Projekt „Rodná zem“ bol zaradený do zoznamu celonárodných vládnych projektov. Táto idea je presne prispôbená na ruské podmienky, vychádza z existujúcich reálnych možností, ktoré sú odrazom historických skutočností.

V Rusku doby kolektivizácie až doteraz neexistovala súkromná (okrem v 70-tych rokoch pridelovaných záhrad) všetko bolo štátne (pseudo-družstevné). Krátko po bolševickom prevrate v roku 1917, bola najprv úplne zničená šľachta cirkev a statkári, ktorým bola pôda zobratá. V 20- -tych a 30-tych rokoch nasledovala krutá kolektivizácia, ktorá rozbila celú štruktúru vidieckeho života a spretrhala vzťahy ľudí k pôde. Následkom boli umelé hladomory a vzbury roľníkov ktoré kruto potlačené. Takto boli zničené celé stovky dedín a statkov, vidiecky život ustal. Každý, kto mohol, odišiel do mesta. Dediny sa zmenili na osady s rozpadávajúcimi sa domami a starými ľuďmi pracujúcimi v nevykonných kolchozoch ktoré kapacitne stačili obhospodarovať iba malú časť z bývalých pozemkov, aj to nekvalitne. Ostatná pôda ležala ladom kolchozy sa rozkrádali, ľudia pili, výsledky hospodárenia sa falšovali a Rusko muselo napr. obilie celé desaťročia dovážať zo Západu. K tomu ešte treba pripočítať druhú svetovú vojnu nepriaznivý demografický vývoj. V Rusku tak zostali obrovské plochy prázdnej nevyužitej kvalitnej pôdy, oficiálne patriacej štátu.

Po páde komunizmu v Rusku neprebehol proces reštitúcií keďže pôdu nebolo komu fyzicky vracať. Kompletne celá šľachta statkári, ale aj bežný stredný roľnícky stav bol vyvraždený zanikol tak dokonale, že ani dokumenty pred revolúcie dokumentujúce bývalé vlastnícke vzťahy neexistujú. Do úvahy treba brať aj rozľahlosť územia Ruska, pomerne rovinný charakter a malá hustota obyvateľstva. To všetko bolo Anastáziou vzaté do úvahy a presne vymodelované tak, aby projekt rodových statkov bol pre Rusko tým najoptimálnejším projektom, ktorý sa dá teraz realizovať. Nebude kapacitný problém keď do sto rokov sa 80% Rusov rozhodne žiť v takýchto rodových statkoch. Projekt „rodovej usadlosti“ sa môže v Rusku stať (a zrejme sa aj stáva) celonárodným masovým programom, akousi duchovno-kultúrnou revitalizáciou, obdobou Marshallovho plánu pre východnú Európu, ktorý sa môže stať aj politickým programom nejakej ľudovej strany. Jeho realizácia môže na nepoznanie zmeniť v priebehu 50 rokov celú ruskú spoločnosť. Tomuto procesu nahráva aj ústretová ekonomická politika vlády. Súkromní vlastníci pôdy platia iba jednu, pomerne nízku pozemkovú daň, rodové osady by neboli zdaňované vôbec. Dôležitá je aj veľkosť vnútorného trhu, otázka cien produkcie a celej poľnohospodárskej politiky, ktorá je odlišná od politiky EÚ. Súkromné poľnohospodárstvo v Rusku nemusí byť dotované a ceny nie sú tak deformované. Dôležitým psychologickým faktorom je aj veľká nezamestnanosť a dlhoročná absencia bežných ľudí vlastniť niečo svoje, čo je predpokladom pre to, že projekt rodových osád im môže poskytnúť pozitívne využitie ich dlho potlačovanej energie tvorivosti a ponúknuť im naplnenie zmyslu života.

Oproti predchádzajúcemu inštinktívnemu vzťahu k pôde, ktorý bol u ruského národa až do bolševickej revolúcie veľmi silný, nový vzťah by mal prebiehať na vyššej vedomej individuálnej úrovni. Ide o zapojenie individualistického princípu, ktorý je adekvátny dnešnému stupňu vývoja duše vedomej, do seberovného sociálneho bratstva, presne v duchu sociálnej trojčlennosti. Obraz vlastného veľkého statku, je obrazom ľudského individuálneho Ja, ktoré centrálnie riadi a pôsobí organizujúco na nižšie duševné a fyzické zložky človeka. Ak je toto Ja silné a správne funguje v súlade s vyššími princípmi, tak pôsobí harmonicky a uzdravujúco na celého človeka. No aby takéto Ja neupadlo do určitého elitárstva a do pýchy, je dobré, ak začne vytvárať adekvátne svojmu rozvoju aj primerané sociálne väzby. Ak sa dá dokopy viacej takýchto Ja v rovnocennom vzťahu a so spoločným cieľom, tak sa vytvára skutočné sociálne bratstvo. Vo vytvorení rodových osád ide o spojenie viacerých samostatných usadlostí, ktoré sú obrazom individuálneho duchovného Ja v synergic- kom spojení. Každá rodina zvlášť môže byť bohatá a zdravo žijúca vo vlastnom raji, ale spolupráca viacerých takýchto rodín prinesie ešte väčšie bohatstvo a zdravie celej osade a celej spoločnosti. Prostredníctvom takto fungujúcich osád sa môže vytvoriť nádherný, ekologicky čistý a vitálnymi silami plný, fyzický priestor, priestor lásky, v ktorej budú žiť duševne a telesne veľmi zdraví ľudia.

Rodové osady sú nový druh komunity, je to slovanská odpoveď západným snahám o alternatívny spôsob života. Rozdiel je v tom, že Rusko dáva pojmu permakultúra, čiže spôsobu kvalitného trvalo udržateľného života, nový spirituálny základ, a to je dôležité. Idea rodového pozemku je komplexná idea. Rodové osady môžu nadviazať na občinový princíp starého Ruska v novej vyššej podobe. Rodové osady by sa mohli stať hlavným dodávateľom ekologicky čistej poľnohospodárskej produkcie

do Európy a zbaviť sa takýmto spôsobom jednostrannej surovinovej špecializácie v ekonomike. Zároveň by boli vedeckou a kultúrnou bázou, odkiaľ by prúdili nové inšpirácie pre celé ľudstvo.